

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII”, asociațiune de institute financiare ea însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA” sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de păstrare (Mercuria), Cassa de păstrare, (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreană, Chiorana, Chișeteiană, Codreana, Codrul (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Concordia (Gh.rla), Cordiana, Coroana (Bistrița), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănițerul, Hațegana, Insoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul, (Sângiorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Isvorul (Ighiu), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Lucațărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășanul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoiul, Noișana, Olteana, Oraviciană, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reun. de impr. și păstrare (Ilva-mare), Rîureana (Cap.-Mănăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Sebeșana (Sebeșul-săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Silvania, Someșana, Speranța (Hosman), Steaua, Șercățiană, Șoimul (Uioara), Șoimul (Vașcău), Trărnăveana, Țimișana, Țibleşana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Volleana, Vlădeasa, Vulturul (Sănmărtin), Vulturul (Tășnad), Zărândeana, Zlăgheana, Zorile.

Abonamentul:

pe 1 an K 20.—, pe 1/2 an K 10.—

Redactor responsabil:

VASILE VLAICU.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm² câte 15 fileriz.

Legi, instituții și acțiuni economice.

Tăria unei țări și siguranța viitorului ei rezidă în legile bune și drepte, ce și le croește și în executarea conștientioasă a acestora. Adevărul exprimat prin sentența: «iustitia regnorum fundamentum» este vechiu și va exista în veci.

În războiul, care dăinuiește cu furie, acum în anul al patrulea, țara noastră s'a dovedit ca fiind tare, și această tărie a ei rezidă, între altele, și în legile, instituțiile și acțiunile ei economice, cari i-au dat un grad de tărie, cum multă lume nu s'a așteptat.

Orice s'ar zice, dară e fapt nediscutabil, că de o jumătate de veac s'au creat la noi o serie întregă de legi economice, cari au înlesnit buna organizare economică a țării, prin inițierea și înființarea a fel și fel de instituții economice, din cari s'au dezvoltat, apoi pas de pas, acțiuni nenumărate, toate împreună având drept rezultat sporirea producției agricole în toate direcțiile, ridicând meseriile și industria și dând avânt chestiilor financiare și comerciale.

Pentruca să ne convingem de adevărul celor accentuate aici, n'avem decât să aruncăm o privire cât de fugitivă asupra câtorva emanațiuni, cari rezultă din legi pozitive economice.

Dirigiarea chestiunii agricole a țării are atâtea părți bune, încât nu se pot enumera și îndestul aprecia aici.

Începând cu *ministerul de agricultură*, trecând apoi la inspectoratele agricole, la expoziturile ministerului de agricultură, la corporațiunile intereselor agricole, — vom aminti *economia de câmp și poliția de câmp*, care cuprinde, între altele, chestiunile refe-

ritoare la întrebuințarea economică a proprietăților, a pășunilor și a culturii animalelor de tot soiul.

Vom continua, după aceste, să enumerăm legile despre *parcelare, colonizare, economia silvanală, igiena animalelor*, despre *vânat, pescuit, stupărit, cultura mătasei, vierit și vinărit, dreptul de apă*, chestiunea *muncitorilor agricoli*, a *servitorilor*, a *funcționarilor agricoli*, cum și cele privitoare la *cultura cânepei și inului*.

Și precum vedem o organizare minuțioasă a agriculturii, tot așa și *industria și meseriile* sunt organizate prin anumite legi, în care se determină condițiile pentru întemeierea și promovarea acestora.

Numai prin legile bune referitoare la meserii și industrie s'au putut face, în timp destul de scurt, progresele ce le vedem realizate nu numai în orașe ci chiar și la sate.

Intocmai stă lucrul și în ce privește *comerțul*. *Legea comercială ungară* este una din legile cele mai de seamă ale țării, pe baza căreia toate popoarele din țară au putut și se pot organiza temeinic, stându-le în drept să uzeze de largi drepturi de asociere pentru promovarea chestiunilor de credit, de producțiune, consum și valorizare.

Nu mai puțin s'au dezvoltat la noi afacerile de *comunicațiune*. Chiar și numai rețeaua de căi ferate din țară este o dovadă puternică de progres în această direcție.

Resistența ce a opus țara noastră tuturor atacurilor și loviturilor îndreptate în contra ei, în cruntul război actual, este, cum am mai spus, în mare parte, rezultatul legilor, instituțiilor și acțiunilor economice. Toate aceste au contribuit la ridicarea producției agricole, din care ne-am susținut noi în aceste împrejurări grele și am putut să dăm din prisos și Austriei

și Germaniei. De altă parte industria și comerțul, ridicate și ele pe scara progresului, ne-au dat rezultatul acțiunilor lor: nenumăratele articole industriale și, în mare parte, mijloacele financiare neapărat trebuincioase pentru purtarea cu succes a războiului. Căile ferate și alte căi de comunicație își împlinesc și ele ziua și noaptea o misiune din cele mai grele și importante, mai ales însă în timpul războiului, când totul trebuie să se acomodeze împrejurărilor date și să coopereze repede și exact.

Când relevăm aceste progrese pe toate terenele, încât privește complexul în întregime al țării, nu putem să nu ne întrebăm, care e partea noastră a Românilor din acest progres?

Nu e îndoială, că și noi ne-am dat tot ce am avut mai bun, și acum în timpul războiului, pentru binele țării. Am dat și dăm cu drag, pe lângă sutele de mii de luptători, și agoniseala noastră. Căci pentru țară toate popoarele trebuie să-și dea, în vremuri grele, viața și tot ce au mai bun.

Am fi dat, fără îndoială, și mai mult, dacă situația noastră ar fi fost mai favorabilă, decum de fapt este. «Lista restanțelor», publicată în numărul trecut al acestei reviste, ne arată însă atâtea lacune și atâtea lipsuri în viața poporului nostru, în organizația vieții noastre economice, încât te prinde mirarea, cum de am putut și putem să prestăm și atâta cât prestăm.

Lipsiți de o organizație economică mai extinsă în sate, lipsiți de reuniuni economice în comitate, lipsiți cu totul de școale agricole, de meserii ș. a., lipsiți de cooperative, — unica noastră organizație economică mai de seamă este aceea a *băncilor*. Singură această organizație, însă, nu e de ajuns pentru promovarea progresului nostru economic. Acest progres poate emana numai din o organizare concentrică, multilaterală, bine chibzuită și înțelepțește ajutată din toate părțile.

Spre acest scop va trebui să facem uz cât mai bun de toate legile economice, favorabile progresului. Pentru ca să putem face uz de aceste legi, este neapărat necesar ca ele să fie cunoscute în cercuri tot mai largi. Și, spre acest scop, această problemă trebuie să fie îmbrățișată, neasemănat mai bine decât până aci, de către presa noastră. Ce privește «Revista Economică», aceasta va stăruși, și mai mult, decât până acum în această direcție.

Din răspândirea mai temeinică a cunoștinței legilor economice vor răsări și la noi școale și alte instituțiuni economice, iar acțiunile economice vor deveni un bun comun al tuturor, din sate și orașe.

Acțiunea, în direcție economică, a poporului românesc, va să fie, nu ne îndoim, ajutată tot mai efectiv, și de către stat. Căci este un interes de viață al statului ca toate popoarele sale să progreseze, deopotrivă, pe toate terenele economice și să ajungă la un grad cât mai înalt de bunăstare și mulțumire.

Cooperativele de aprovizionare.

S'a scris mult și la noi despre rolul, ce l'au avut cooperativele în sinul popoarelor, cari s'au împrietenit cu ele și tot odată despre rolul, ce l-ar putea avea și la noi. Dar numai s'a scris. De făcut însă în direcțiunea aceasta s'a făcut puțin, cu toate că și noi am avea cea mai mare lipsă de ele și mai ales acum, când numai cu puteri unite am putea urni lipsele, de cari suferim, numai în unire ne-am putea câștiga mijloacele, cu cari să ne procurăm articolele necesare vieții, și acestea numai de azi pe mâine.

Un exemplu bun în privința aceasta ne dă Săliștea, care, fără doar și poate, stă și în direcțiunea aceasta în fruntea multor localități din țară. Aici, în data ce s'a arătat, că v'a fi lipsă de carne, s'a constituit o tovărășie, în care au intrat cei mai de seamă consumatori, contribuind cu anumite cvote și obligându-se a procura carnea de lipsă dela măcelăria tovrărășiei.

Experiențele din trecut, când se mai înființase acolo o astfel de tovărășie, au fost bune și acum le-au validat în forma aceea, că carnea din măcelărie se cumpără și plătește cu prețul curent, dar la lună se calculează suma totală, de care a cumpărat un membru și i-se rebonifică un anumit %, prin ceace natural prețul se reduce în mod însemnat. Pe baza informațiunilor kilogramul de carne de oaie în Săliște azi e cu 6 cor., pe când în alte părți e cu 8 cor. sau și mai scumpă. Dar tot odată prin această reducere se silește fiecare membru a-și procura carnea numai dela tovărășie.

Cum se vede în Săliște, o mică cooperativă incidentală poate oferi publicului de acolo carne ieftină. Oare astfel de cooperative nu s'ar putea înființa și în alte locuri?

Un articol din cele mai grele de procurat acum e unsoarea. Dela măcelărie e imposibil să se procure. Nu rămâne altceva de făcut, decât ca ceice au lipsă de unsoare să cumpere porci grași. Dar cum? Și mai ales funcționarii cu plată fixă și destul de mică cum pot să cumpere porci, când pe aceștia trebuie să deie mii de coroane? Și cu toate acestea lucrul în tovărășie devine posibil și rentabil.

N'au decât 2—3 inși, cari au lipsă de unsoare să se întovărășească, să pună banii de lipsă, să cumpere un porc gras, unsoarea și grăsimea s'o țină ei, iar carnea s'o vândă mai departe măcelarilor, eventual să țină și aceasta pentru ei. Ușurința zace în aceea, că trei inși pot face mai ușor suma de cumpărare, afară de aceasta și cel cu o sumă mai mică, întovărășit cu alții mai groși la pungă, poate să ajungă la o cantitate mai mare de unsoare, pe când singur aceasta n'o poate face.

Spre orientarea celor ce vor încerca astfel de mici tovărășii folositoare, notez, că la porcii de Bazna, Jork-

shire, îngrășați bine, $\frac{1}{3}$ din greutatea lor o formează grăsimea. La porcii mangolița grăsimea face $\frac{1}{6}$.

Tot asemenea se pot face mici întovărășiri și spre alte scopuri și chiar în scopul prevederii cu postav.

Am informație, că anumite țesătorii s'ar angaja bucuroși, să țesă un cuant mai mare de postav ca 100—200 metri, dar nici una nu țese 10—15.

Ce ar fi de făcut? O întovărășire de câțiva inși, cari au lipsă de haine, procurarea în comun a unui cuant de lână, care deși e recuirată, dar totuși se poate cumpăra în mici cantități, convenirea cu țesătoria, și postavul la croitor.

S'ar putea înșiră multe astfel de întovărășiri mici, incidentale, cari s'au validat de bune, și cari pentru viitor vor fi de mare însemnătate.

Trăim timpuri grele, în cari pe lângă ajutorul, ce-l așteptăm dela alții, e bine să cercăm a ne ajuta înșine. «Ajută-ți, și-ți va ajuta și Dumnezeu».

Ar fi de dorit, ca ceice au făcut experiențe cu astfel de însoțiri să le comunice și altora. I. C.

Un progres în pregătirea pânei.

Una din dispozițiile cele mai însemnate și mai adânc tăietoare ale economiei de războiu germane este normativul, ca grăunțele să fie măcinate în mori, într'un mod mult mai superior de cum s'a obicinuit până acum, și anume până la 94 procente. Prin aceasta, ce e drept, dispare făina cea albă, fină, a vremilor de pace, însă proviziile de făină se sporesc în mod foarte însemnat, pentrucă partea cea mai mare a tărațelor, delăturate mai înainte, acum rămâne în făină, primind aceasta o culoare mai închisă. Trecerea tărațelor în făină are două urmări. Tărațele conțin multă albumină și săruri nutritive, cari sunt de mare importanță și fac pânea mai nutritoare, însă de altă parte tărațele conțin și foarte multe părți fibroase de lemn, cari sunt nemiștiuibile, așa că ele trebuiesc primite de organele nutritive ca un balast, care poate să provoace boale. Insușirea bună și rea a tărațelor a stat și stă într'un fel de contrast, ale cărui urmări are să le supoarte omul. Dacă tărațele în cea mai mare parte sunt nemiștiuibile, aceasta se întâmplă, pentrucă conținutul celulelor nutritive rămâne inaccesibil organelor de nutrițiune, deoarece acelea nu sunt în stare să descompună părțile celulelor și să libereze conținutul lor.

Toate metodele noastre de măcinat, vechile noastre petri de moară, cum și cilindrele nouă din porcelan și oțel macină, ce e drept, și conținutul cel mai tare al grăuntelui de bucate, prefăcându-l într'o făină foarte fină, ele desfac de cătră olaltă și celulele cele mai mărunțele ale tărațelor, însă celulele înseși nu le distrug, ci le lasă în cea mai mare parte neatinsse, și prin aceasta sunt subtrase mistuirii.

Deja de mai mulți ani știința și tehnica și-a făcut de problemă să mănunțescă în procesul de

măcinat și celulele, și s'au făcut unele feluri de pâne din această făină, isbutind mai mult sau mai puțin.

La un fel de pâne s'a încercat să se ajungă astfel, că tărațele se frământă singure într'un fel de aluat, care se înferbântă și se mai macină odată, adăugându-i-se apoi făină albă. La făina de calitate ultimă pentru o asemenea pâne se mărunțesc de asemenea tărațele deosebit prin un adaus de apă și după aceea se adaug la făină.

«Pânea Simon» se obține în asemenea mod și la «Pânea Grovitt», preparată în timpul din urmă, distrugerea celulelor se face astfel, că grăunțele muiate și desvălite se strivesc într'un fel de aluat între diferite cilindre. Această procedură a dat rezultate favorabile. Acum în timpul din urmă Dr. Klopfer în Dresda a inventat o nouă metodă, prin care se distrug în modul cel mai potrivit, până acum cunoscut, celulele tărațelor, așa că conținutul lor se face accesibil sucurilor gastrice din stomac. După această metodă grăunțele, pătrunse de uscate, se trec prin mori, cari le aruncă cu mare forță înspre site dese, așa că grăunțele se mărunțesc și distrug.

Prin o repetare de mai multeori a acestei metode s'a obținut, în fine, o făină extraordinară, în care se împrăstie și celulele tărațelor. Pânea coaptă din o astfel de făină, precum se spune, este cea mai ușor de mistuit și cea mai nutritoare, ce se poate închipui, o pâne perfectă în cel mai bun înțeles al cuvântului și se speră, că în viitor ea va deveni pânea, care se va întrebuiși în genere pentru nutrirea oamenilor.

CRONICĂ.

Necrolog. Ioan M. Roșiu, fost avocat și primar al orașului Biserica-Albă.

Din Bănat cu regret aflăm știrea, că ne-a părăsit încă unul dintre fruntașii vieții noastre economice. Răposatul a fost unul dintre acei fruntași bănațeni, cari au luat parte pe toate terenele de activitate românească: pe terenul economic îl găsim ca unul dintre întemeietorii inst. „Luceafărul“ din Varșet, pe care l-a condus câțva timp și ca director executiv. În timpul din urmă eră membru în direcțiunea acestei bănci. Dela 1911, adecă dela înființarea ei, a fost membru în direcțiunea „Băncii generale de asigurare“. Regrete sincere îl însoțesc din partea tuturor celor, cari l-au cunoscut.

Legături de hârtie. Cu privire la articolul din «Revista Economică» Nr. 37 „Simțul practic și bancnotele rupte», suntem în plăcuta poziție a publică o nouă descoperire a D-lui Petru Simtion, nu însă despre lipirea bancnotelor rupte, ci despre legarea cupoanelor dela hârtiile de valoare, precum și alte acte, dosare, jurnale etc.

Mijlocul acesta de legat, e de mare însemnătate la bănci în afaceri de cupoane, dar și în oricare birou

și chiar în oficiile de stat. E pe cât de simplu pe atât de practic, de a legă la moment orice acte.

E știut, că cupoanele dela hârtiile de valoare joacă un rol foarte mare la institutele financiare. Se și țin evidențe speciale despre ele. Pentru trecerea lor în registre anume pregătite pentru acest scop, după numărul curent al cuponului, funcționarul respectiv la răscumpărare trebuie mai înainte să le sorteze după categorii, preț, scadență etc., făcând astfel diferite grupuri, cari vin legate fiecare separat, pentru a nu se amestecă. Multe încercări s'au făcut în praxă cu legarea acestor cupoane: se puneau cupoanele în cuverte, să legau cu sirma-patentată, ba chiar și cu sfoară. În timpul din urmă s'au folosit niște legături de gumă în formă de inele, cari s'au dovedit de cele mai practice. Cum însă în timpul războiului guma s'a scumpit enorm, dar aproape nu se mai găsește azi, D-l Petru Simtion ne-a arătat legăturile din vorbă, legând cu ele tot așa de repede ca și cu cele de gumă, orice cantități de cupoane etc.

O rolă de hârtie de aceasta pregătită pentru cupoane, din care se pot tăia cu foarfecile până la 30 buc. legături, se poate procura numai direct dela D-l Petru Simtion, funcționar la «Albina», Sibiu, pe lângă bagatelul preț de 10 fileri, expediția plătită separat.

Posta redacției.

«Puțin curios». Mulțămim de atențiune, dar și noi am cetit în «Foaia Poporului Român» din Budapesta (dacă nu ne înșală memoria, în Nr. din 11 c.) știrea despre grupul de financieri, «de-ai noștri», cari anunță, că s'au hotărât să facă zile fripte «Băncii generale de asigurare», aruncând deocamdată o rachetă oarbă despre înființarea unui nou institut de asigurare, însă nu avem cunoștință despre numele financierilor respectivi; deci nu Vă putem clarifica asupra sprijinului, ce l-au dat sau nu l-au dat respectivii până astăzi economiei noastre naționale în general, și nici despre sprijinul, ce l-ar fi dat ei «Băncii» de asigurare. De sigur și noi suntem curioși să le facem cunoștința, deoarece știm, că la noi sunt puțini financieri și, pe cari îi cunoaștem, sunt toți bărbați cu deplină conștiință a responsabilității, nu se tem de a eși cu numele în publicitate.

Ce privește asigurările populare, Vă putem încredința, că numirea aceasta este un simplu abuz de cuvinte, deoarece în realitate ele sunt numai niște degenerări ale asigurărilor de viață, iar observarea, că ele nu sunt luate în programul de acțiune al «Băncii» de asigurare, este evident o simplă maliție, anonimă. Așteptăm deci și noi apelul de subscripțiune, în speranța, că ni se va satisface curiozitatea. Nu Vă putem răspunde nici la întrebarea, cari jurnale internaționale au publicat avizul respectiv; fapt e, că în alte ziare românești n-am mai cetit știrea.

Sumarul:

Legi, instituții și acțiuni economice. — Cooperativele de aprovizionare. — Un progres în pregătirea pâneli. — Cronică: Necrolog. Legături de hârtie. — Posta redacției:

„GORONUL”,

institut de credit și econ., societate pe acții, Aiud-Nagyenyed.

Provocare.

Proprietarii titlurilor provizorii «Goronul» din Aiud Nagyenyed Nrii: 13, 21, 35, 36, 37, 65, 68, 89, 90, 96, 129, 130, 132, 136, 137, 139, 142, 155, 167, 184, 190, 191, 192, 225, 228, în înțelesul § 8 din statutele societății, sunt provocați să-și achite ratele restante din capitalul acționar subscris de dânșii, fiindcă celce nici în timp de 4 săptămâni dela a 3-a provocare nu le va achită, va fi șters din șirul acționarilor și-și va pierde orice drept asupra ratelor deja plătite.

1—3

Direcțiunea.

Vindem mere

de prima calitate cu prețul de K 220—
— maja metrică, paritate Hunedoara. —

„Agricola”,

societate economică pe acții
Hunedoara — Vajdahunyad.

1—3

„Insoțirea de credit din Szászház”. — „A szászházi hitelszövetkezet”.

Publicare.

„Insoțirea de credit din Szászház” în adunarea generală ordinară din 21 Sept. 1917, a decis desființarea însoțirii; prin urmare comisiunea de lichidare — în înțelesul § 249 din legea comercială — recearcă pe toți creditorii însoțirii, ca să-și anunțe pretensiunile în termen de 6 luni dela aceasta publicare.

Szászház, în 25 Septemvrie 1917.

3—3

Comisiunea de lichidare.

Hirdetmény.

„A szászházi hitelszövetkezet” az 1917 évi szeptember hó 21-én tartott rendes közgyűlésében a szövetkezet felosztását elhatározta s így tehát a felszámoló bizottság — a Keresk. törvény 249 § értelmében — felhívja a szövetkezet összes hitelezőit, hogy e kihirdetéstől 6 hónapon belül jelentsék be követeléseiket.

Szászház, 1917 évi szeptember hó 25-én.

A felszámoló bizottság.